

Remissvar från Miljöpartiet de gröna med anledning av Ds 2024:3 Partipolitiska lotterier

Inledning

Miljöpartiet de gröna har beretts möjlighet att yttra sig över utredningen *Partipolitiska lotterier* (Ds. 2024:3). Miljöpartiet avgränsar sitt yttrande till övergripande synpunkter samt enskilda kommentarer till utredningens förslag.

Utredningen har presenterat två alternativa förslag. Det första förslaget innebär ett förbud mot partipolitiska lotterier. Det andra förslaget innebär skärpta krav på partipolitiska lotterier. Utredningen förordar alternativ två, vilket innebär att de undantag från spellagens kreditförbud och bonusbegränsningar som nu gäller för allmännyttiga spel, inte längre ska gälla för partipolitiska lotterier. Utredningen föreslår också att det vid köp av spel till förmån för partipolitisk verksamhet, samt i marknadsföringen, tydligt ska framgå vilket parti som är förmånstagare samt att spelskatt ska betalas vid spel till förmån för partipolitisk verksamhet.

Övergripande kommentar på utredningen

Miljöpartiet *avstyrker* i huvudsak de förändringar som utredningen föreslår, med undantag för vissa enskilda förslag och bedömningar.

Miljöpartiet diskuterar gärna frågor om kredit, ökad transparens i partifinansiering och försäljningsmetoder. I Sverige finns det sedan länge en bred samsyn att partipolitisk verksamhet är allmännyttig. Partiernas informations- och opinionsarbete är av avgörande betydelse för den fria åsiktsbildningen. Enligt Miljöpartiets mening bör allt spel till förmån för all allmännyttig verksamhet regleras på samma sätt. Spel till förmån för partipolitisk verksamhet bör inte särregleras, såsom utredningen föreslår. Dessutom bör initiativ som direkt berör politiska partiernas möjlighet till finansiering förankras brett bland riksdagens partier, det gäller inte bara lotterier, vilket inte skett i det här fallet.

Alternativ ett - Förbud för partipolitiska lotterier

Miljöpartiet *avstyrker* utredningens förslag om att införa ett förbud mot partipolitiska lotterier i sin helhet.

Det är viktigt att ställa krav på de partier som vill driva lotterier, men förslaget om att helt förbjuda partipolitiska lotterier är alltför långtgående. Miljöpartiet ser det snarare som positivt att lotterier utgör en av flera möjligheter till finansiering för de politiska partierna.

Alternativ två - Skärpta krav för partipolitiska lotterier

Kreditförbud

Miljöpartiet *avstyrker* utredningens förslag om att det undantag från kreditförbud som hittills gällt för alla allmännyttiga lotterier, inte får medges om licenshavaren har till syfte att främja partipolitisk verksamhet.

Idag är så kallade prenumerationslotterier för allmännyttiga ändamål undantagna från det så kallade kreditförbudet. Det innebär att vissa spel- och lotteribolag, däribland Bingolotto, Postkodlotteriet och Socialdemokraternas Kombilotteri, får sälja lotter på faktura. Undantaget har bland annat motiverats med att risken för upprepat och oplanerat spelande framstår som obefintlig när det kommer till lotterier. Möjligheten att lämna kredit på lotterier snarare setts som en alternativ betalningsmetod än som ett sätt att göra det möjligt att spela för den som egentligen inte har råd.

Det är Miljöpartiets uppfattning att det vore inkonsekvent att särskilja spel från partipolitisk verksamhet från andra allmännyttiga spel. Alla spel och lotterier för allmännyttiga ändamål bör regleras lika, utan att allmännyttiga verksamheters möjlighet till finansiering försämras.

Trots att riskerna för skuldsättning är små när det gäller allmännyttiga lotterier, är det enligt Miljöpartiet viktigt att med alla medel bekämpa spelmissbruk.

Regeringen borde återkomma med nya förslag på hur alla licenshavare som har till syfte att främja allmännyttiga ändamål bättre kan arbeta för att ytterligare minimera riskerna för att personer skuldsätter sig på spel.

Bonusbegränsning

Miljöpartiet *avstyrker* utredningens förslag om att licenshavare som har till syfte att främja partipolitisk verksamhet bara får erbjuda eller lämna bonus vid det första tillfället då en spelare spelar.

Undantaget som medger att licenshavare som erhåller spel till förmån för allmännyttiga ändamål får lämna bonus vid upprepade tillfällen, trädde i kraft så sent som i januari 2023. Då motiverades undantaget med att den typ av spel som de allmännyttiga organisationerna erbjuder innebär en låg risk för spelproblem, bland annat eftersom det är fråga om låga insatsmöjligheter per lott och

långsammare spel med låg vinståterbetalningsnivå. De har heller inte framkommit att de premier som många lotterier använt sig av bidragit till ett osunt spelande.

Miljöpartiet ser ingen anledning att ändra den tidigare regeringens bedömning. Eftersom partipolitiska organisationer är en del av det allmännyttiga, bör inte heller deras möjlighet att erbjuda eller lämna bonus ändras.

Spelskatt

Miljöpartiet *avstyrker* utredningens förslag om att licenshavare som har till syfte att främja partipolitisk verksamhet ska betala spelskatt.

Idag undantas spel till förmån för allmännyttig verksamhet från spelskatt. När undantaget infördes 1988 var det den dåvarande regeringens bedömning att de administrativa kostnaderna för folkrörelsen och Skatteverket inte stod i proportion till de belopp som förväntades komma in via skatten. Även i 2018 års nya spelreglering betraktades skatteundantaget som en förutsättning för att flera av de mindre lotterierna ska kunna bedrivas med förtjänst.

Utredningen gör nu bedömningen att de ursprungliga skälen har minskat i leverans i takt med att omsättningen för de allmännyttiga lotterierna har ökat. Samtidigt redovisar utredningen beräkningar på att om de ideella föreningarna hade varit skyldiga att betala spelskatt så skulle överskottet från deras lotteriverksamhet år 2022 minskat med cirka 600 miljoner kronor. Noterbart är att denna beräkning baseras på den tidigare spelskatten på 18 procent, men som sedan den 1 juli i år har höjts till 22 procent. Mot denna bakgrund är det för Miljöpartiet uppenbart att en spelskatt kraftigt skulle påverka allmännyttiga organisationers finansiering.

Utifrån att spel från allmännyttig verksamhet bör regleras lika bör varken partipolitiska organisationer eller andra allmännyttiga organisationer betala spelskatt. De allmännyttiga lotterierna bidrar varje år med stora summor till svenskt föreningsliv. Intäkterna är en viktig inkomstkälla som tryggar både verksamheten och föreningslivets oberoende. Så länge inte regeringen ämnar kompensera de inkomstbortfall och administrativa kostnader som en spelskatt skulle innebära, bör all allmännyttig verksamhet fortsatt undantas från spelskatten.

Informationskrav

Miljöpartiet *tillstyrker* utredningens förslag om att licenshavare som har till syfte att främja partipolitisk verksamhet ska vid tillhandahållandet av spel, tydligt informera om vilket parti som är förmånstagare för spelet.

Redan när lotterier till förmån för partipolitisk verksamhet tilläts första gången framhölls vikten av att informera om vilket politiskt parti som var förmånstagare

för spelet. Det har däremot inte bedömts som nödvändigt att reglera informationskravet genom lagstiftning. Miljöpartiet ställer sig positiva till att stärka kraven på information om förmånstagare, om det ökar möjligheterna till transparens. Miljöpartiet uppmanar däremot regeringen att återkomma med förslag på hur informationsskyldigheten kan utökas till att även omfatta övriga allmännyttiga lotterier.

Marknadsföring

Miljöpartiet *tillstyrker* utredningens förslag om att licenshavare som har till syfte att främja partipolitisk verksamhet ska i marknadsföringen av spel, tydligt informera vilket parti som är förmånstagare för spelet.

Idag saknas uttryckliga krav på att informera om spelets förmånstagare i samband med marknadsföring av spel till förmån för allmännyttiga ändamål. Samtidigt följer av spellagen att kommersiella meddelanden om spel ska innehålla tydlig information om lägsta ålder för att få spela samt kontaktuppgifter till en organisation som tillhandahåller stöd vid spelproblem. Det är därmed rimligt att kommersiella meddelanden även innehåller information om vem som är förmånstagare för spelet. Miljöpartiet uppmanar däremot regeringen att återkomma med förslag på hur övriga allmännyttiga lotterier kan omfattas av informationskravet i marknadsföringen.

Avslutande kommentar

Det är Miljöpartiets uppfattning att samma regler bör gälla all allmännyttig verksamhet. Politiska partier bör varken regleras mer förmånligt eller striktare jämfört med till exempel idrottsföreningar eller trossamfund. Utredningen föreslår att partipolitisk verksamhet fortsatt ska anses utgöra allmännyttig verksamhet, mot den bakgrunden kan det tyckas märkligt att utredningen inte presenterar förslag som innebär att spel från all allmännyttig verksamhet regleras konsekvent och proportionerligt. Det är viktigt att ändrade regler för allmännyttiga spel inte försämrar civilsamhällets organisationers möjlighet till organisering och egenfinansiering.

Miljöpartiet uppmanar regeringen att återkomma med förslag på hur spel som erhålls från allmännyttig verksamhet kan regleras för att bekämpa allvarliga former av spelmissbruk, inte minst när det kommer till förbud av spelreklam, för att öka transparensen och minska riskerna för korruption på spelmarknaden. Miljöpartiet diskuterar gärna krediter, bonusbegränsningar, spelskatt och informationskrav, men reglerna bör gälla lika för alla aktörer på marknaden.

Miljöpartiet de gröna
Stockholm den 12 augusti 2024